

Lichen Sclerosus

Hvad er det for en sygdom?

Sygdommen har ikke noget dansk navn. De hyppigste symptomer er kløe, svie, irritation, rifter og seksuelle problemer i mellemkødet. Det er en kronisk hudsygdom med forandringer af huden ved skeden. Sygdommen er ofte kløende med tynd hud, der er bleg og hvid og let revner. Der er øget risiko for infektion i området. Lichen Sclerosus er ikke smitsom.

Hvorfor får jeg sygdommen?

Grunden er ukendt. Sygdommen ses hyppigere i samme familie, ved hormonelle ændringer omkring overgangsalderen, ved autoimmune sygdomme, sklerose, stofskiftesygdom, inflammatorisk tarmsygdom, leddegigt, og pletsældethed. Sygdommen kan ses hos kvinder i alle aldre, men er hyppigst hos midaldrende kvinder.

Hvordan stilles diagnosen?

Diagnosen stilles ved en eller flere små vævsprøve, som tages i lokalbedøvelse. Det kan bløde ganske lidt efter prøvetagningen. Der kommer svar på prøven efter 2-4 uger.

Hvor sidder sygdommen?

Sygdommen omfatter oftest clitoris og de små skamlæber, men kan ses i hele mellemkødet og ned mod endetarmen. Der kan med tiden komme forsnævring af skede indgangen. Lichen Sclerosus går ikke ind i skedens slimhinder.

Behandling

Dermovat eller Elocon creme. Desuden fedtcreme hver dag, fx Dr. Warming creme.

Uge 1-4: Dermovat x 1 dagligt.

Uge 5-8: Dermovat hver anden dag.

Uge 9-12: Dermovat x 2 ugentligt.

Vedligeholdelsesbehandling: Dermovat 1-2 gange om ugen.

Patientundervisning i behandlingen

Du får en tid til patientundervisning i behandling af sygdommen, typisk 2-3 uger efter din vævsprøve er taget, og vi kan stille diagnosen. Her gennemgår vi selve behandlingen af sygdommen, og dit eget ansvar for behandlingen. Vi taler også med dig om udvikling af sygdommen, din seksuelle funktion, og giver dig nogle generelle anbefalinger. Det er vigtigt, du lærer at leve med din sygdom, så du kan opnå en god livskvalitet trods sygdommen.

Er du gået i overgangsalderen anbefaler vi også lokal østrogen i skeden, fx Vagifem stikpiller eller Estring, det gennemgår vi med dig.

Nogle patienter med Lichen Sclerosus får lettere infektion i mellemkødet pga. af forurening med tarmbakterier fra endetarmsområdet. Det er vigtigt, at du holder dig godt ren ved toiletbesøg, undgå groft toiletpapir, brug eventuelt baby vådservietter efter toiletbesøg, og husk altid at tørre dig i retningen forfra - bagud.

Der er ikke videnskabeligt belæg for at behandle med antibiotika, testosteroncreme, vitamin E, YAG laser eller Mona Lisa laser.

Skal jeg til kontrol?

Du skal komme til kontrol efter 3-4 måneder.

Herefter afsluttes du typisk til årlig kontrol ved din egen læge. Det er dog vigtigt, du selv henvender dig til lægen, hvis der opstår forværring af sygdommen eller der kommer sår. I meget sjældne tilfælde er sygdommen svær at få bugt med, og i så fald kan man forsøge at kombinere behandlingen med en lavfrekvent laserbehandling af området.

Hvad kan jeg selv gøre?

Det er vigtigt du bruger et spejl, så du selv ved, hvordan det ser ud. Undgå at irritere huden omkring skede indgangen. Lad være med at bruge sæbe eller andet, der kan irritere. Brug løstsiddende tøj og undertøj, helst i bomuld eller silke. Ved samleje er det vigtigt med et smøremiddel, fx silikonebaseret glidecreme (ikke vandbaseret) eller mandelolie. Gør det ondt ved samleje, kan du anvende f.eks. xylocain-gel 15-20 minutter før samlejet. Det må ikke smøres på området ved clitoris og ind i skeden, så forsvinder følelsen.

Prognose, risiko for celleforandringer og hudkræft

Sygdommen kan ikke helbredes, men lindres og holdes nede. Der er sammenhæng mellem Lichen Sclerosus og hudkræft, da du kan få celleforandringer i området hvor sygdommen sidder. Sandsynligheden for at udvikle kræft ved Lichen Sclerosus er mindre end 5%. Det er derfor vigtigt du passer dine kontroller.

Læs mere på:

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/hud/sygdomme/kloeende-lidelser/lichen-sclerosus-et-atrophicus/>

www.lichensclerosus.dk

Speciallæge, PhD i Gyn/Obs, Charlotte Floridon, Gynækologisk Klinik, Holbæk

– oprettet 1/7- 2013, redigeret d. 1/9-2016, 1/9-2019, redigeret ekstraordinært 24/10-2021 iht ny DSOG guideline, redigeret 1/9-2022, redigeres igen 1/9-2025.